

שילוח הקן פרק שנים עשר חולין

קמ.

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פ"ג מהל
שמיטה הל' יא
טו"ש ע"ד ס' ר"ז ס' ר"ז
פ'
בז ב מיי שם הל' ט
טו"ש ע"ד שם ס' פ'
פ'

הגהות מהר"ב רנשבורג

[א] בנ"ב דמזרע ולעבור
עליו נעשה. כ"ז מיי פ"א
מחלפות טומאת צרעת הל'
למשטה [ב] שם אלף לשמיטה
וכי' אלף לשלוח וכי'
לליפורס שהחלו וכי'
הכח נחלף עסקין בעוף
שהרג וכי'. על כל זה
ז"ל מיי פ"א שם הל' ו'
ח' וע"ש במ"ל הל' א':
ג' תוס' ד"ה למעטו וכי'
ל"ג וע"ש פ"ד מהל גירושין
סוף הל' ב':

לעני רש"י

קוק"א [קוק"א]. קוק"א.

מוסף רש"י

לרבות שחוטת מצורע.
אשר רביא הוא [קדושין
ו]. דבר הלמד מענינו.
דבר קמס שאין מפורש
לזו מה מזה, הוי
למנוז מן הענין, פרשה
שכתוב בה מה הענין
מיירי (ע"ד קסו). אם לא
היה יודע כמה הכתוב
מדבר, לא ולמד מפרשה
שכתוב בה הלפי הפרשה
הוא נכנס אלף (שנהדרין
ו). למ"ד טרפה חיה.
ל"ג (ל' אמרו לו
והלא הכהה מתקיימות
שנים ושלש עשר (ע"ד
ו). טרפה אינה
חיה. אין טרפה לחיות
(שם). מכשיר ומכפר
בפנים משכיר צניטס
אשר מלועז (קדושין ו).
לרבות בה. מכפר צניטס
כל הקרניות (קדושין שם)
שחוטת ואשמות (כריתות
שם). מכשיר ומכפר
בחזק. מכשיר בחזק.
לפני מלועז (כריתות שם)
משכיר בחזק. כן פה
חזק לעיר נעשית מלועז
ולחשבו את המלועז
לכא נמחה (קדושין שם)
ומכפר בחזק. עגלה ערופה
שעיר המשתלח
ועגלה ערופה (כריתות
שם). בפנים עשה בו
מכשיר ומכפר. לא חזק
בין אש מלועז לשאר
אשמות (שם שם). אף כו'
בחזק עשה בו מכשיר.
כפרי מלועז דאסורין
בהנייה מחיים. כמכפר.
כשעיר המשתלח ועגלה
ערופה (כריתות שם).
ובערת הרע מקרבך.
מלועז על כל הפוגע
בחייו ממה לניחול ל"ד
כדי לנער רשעים מישראל
(ע"ד קטו).

שיטה מקובצת

[א] רב פפא אמר לצפריים
שהחליפין בעבודה כוכבים:
דכתיב והיה ככ"ל:

טרפפות מחיות נפקא. תימה הא דרשין מיניה שחיין ראשי
אזרים וליכא למימר דה"ק דטרפה ידעינן מכל שכן
דמחוסר אבר דלמעט מחיות דאכתי אימא דקרא למעוטי טרפה
אחא ולא למחוסר אבר וע"ק דקאמר הניחא למ"ד טרפה חיה דמשמע
לדידה לא ממעטין טרפה מחיות
וצפ"ק דע"ז (דף ה'): אמרינן מניין
למחוסר אבר שאסור לבני נח שנאמר
מכל הוי אחרה תורה הבא צהמה
שחיין ראשי אזרים שלה וצדקה והא
מצעי ליה למעוטי טרפה טרפה
מלחמות זרע נפקא הניחא למ"ד
טרפה אינה יולדת אלף למאן דלאמר
טרפה יולדת כו' אלמא ממעט טרפה
מקרא דמכל הוי אפילו למ"ד טרפה
חיה דלמ"ד יולדת כ"ש דחיה דאפילו
למ"ד דחיה מני סבר דאינה יולדת
דמשמע צאלו טרפות (לעיל דף ו')
ומשמע נמי התם דליכא לאוקומי קרא
אמרויהו ו"ל דהתם דלקיום העולם
אין סברא למעט מחוסר אבר אלף
טרפה דלע"ג דחיה אינה חיה זמן
מרוצה אלף הכא איכא לאוקומי
אמרויהו וכלל טרפה חיה לא
מסתבר למעט מיניה טרפה כיון
דאיכא לאוקומי אמחוסר אבר או
שמא יש לחלק בין חי לחיות:

למעוטי צפרי עיר הנדחת.
תימה הא נמי נפקא
מדתנא דבי רבי ישמעאל דכיון
שאסורים צהמה לא קרינן ציה
ממשקה ישראל ואפשר דלא ממעטין
ממשקה ישראל אלף דומיא דערלה
וכלאי הכנס שלא היה להם שעת
הכוסר כדלמך פ"ק דמנחות (דף ו').
והילכך אפילו לכפרה מותרות דלי
משום הגאה מנזות לאו ליהנות ניתנו
ז' ו"ע צהמה עיר הנדחת אם
עזר וקדישה והקריעה אם הוא
קרבן כשר כיון דלטרפה קיימא:
שלא יזווג זה אחר. ז"ע היאך
משמע זה מטהרות וז"ל
ומיות ל"ל וי"ל דרבה א' ורב נחמן בר
יחזק לא פליגי אהדי ומיי מעוטי
חד למר וחד דלמר:
צפריים שהחליפין בעבודה
והא. כאן נמי ז"ל
לכפרה כשרות דאליכ' מיפוק ליה
מדתני דבי רבי ישמעאל ומשום הכי
נקט שהחליפין בעבודה זרה אלף
צפריים הנעבדים פשיטא דאסורין
דאין לרואין לכפרה:
הכי

הוא משלח פשיטא דשל עיר הנדחת לאו צר שילוח הוא דלא אמרה תורה שלח לתקלה דמנון
עיר הנדחת אסור ואם שילחה יהיו בני אדם ז'ין אותה לאחר זמן: אלף צהמות. אפילו יהיו צהמותיה היא ולא אכלי לה ויכול לשפרה
אחר שמיטה לא תימי מעיר הנדחת: רבא אמר. להכי אמי טהורות שלא יזווג לה אחרת שאם צא לידו מלועז אחר לאחר שיעבר
את זה לא יאמר הכהן הבא אחרת חוונה לחיה של מלועז ראשון דהכי משמע טהורות מכלל דאיכא אסורות ומאי ניהו הנשאר
דמלועז: ולמאי ציעית לה דמלועז: אי לשמיטה הא ציעיה שילוח. משום מלועז קמא ופשיטא דאסור: אלף לשילוח. ומיפוק ליה לשילוח
דמרויהו: רב פפא אמר. טהורות למעוטי צפריים שהחליפין ולקחן מן העובד כוכבים צדמי עבודה זרה שמכר לו: ולמאי קבעי לה
דמנעי קרא למיסקרה: אי לשילוח. פשיטא דאסור: צר קטולא הוא. ופשיטא דאינו ראוי לשלוח ולא לשמיטה דהא דינו צפקיילה: אלף
לשמיטה. דאי משום ובערת הרע הרי מצוער מן העולם הוא: אי רצי אליעזר מהייב לשלח. אע"פ שאין הציעים שלו הואיל ומנהגו
כך ששוכן על ציעים אחרים ועוף טהור הוא ולא זהו שקורין קוק"א: קורא זכר. אלף נקבה אפילו רצון מודו כדמפרש
בגמרא [ע"ג] טעמא דרבי אליעזר: אם טרפה. אמן של אפרוחים טרפה חייב לשלח אלף אפרוחים טרפות אינו חייב לשלח את האם:
א"כ

זבענפיהו ידורין צפרי שמיא צפרי שמיא
איקרו צפרי סתמא לא איקרו ת"ש כ"ל
צפור טהורה מכלל דאיכא טמאה לא מכלל
דאיכא אסורה מאי היא אי טרפה בהדיא
כתיב ואי בשחוטת דמצורע מסיפא דקרא
נפקא וזה אשר לא תאכלו מהם (לרבות
שחוטת מצורע לעולם בשחוטת דמצורע
או ולעבור עליו בעשה ובלא תעשה ולוקמה
בטרפה ולעבור עליו בעשה ולא תעשה
דבר הלמד מענינו ובענינא דשחוטת כתיב
ת"ש י שתי צפריים חיות מאי חיות לאו
שחיות בפך מכלל דאיכא (ה) לאו שחיות
בפך לא מאי חיות שחיין ראשי אברים
שלהן ת"ש מסיפא טהורות (ו) מכלל דאיכא
טמאות לא מכלל דאיכא טרפות טרפות
מחיות נפקא הניחא למאן דאמר (ז) טרפה
חיה אלא למ"ד טרפה אינה חיה מאי איכא
למימר ועוד בין למ"ד טרפה חיה בין למ"ד
אינה חיה מדתנא דבי ר' ישמעאל נפקא
ומכפר בפנים ונאמר מכשיר ומכפר בחזק
מה מכשיר ומכפר האמור בפנים עשה בו
מכשיר כמכפר אף מכשיר ומכפר האמור
בחזק עשה בו מכשיר כמכפר אלא אמר רב
נחמן בר יצחק למעוטי צפורי עיר הנדחת
למאי אי לשילוח (ח) לא אמרה תורה שלח
לתקלה (ט) אלא לשחיטה רבא אמר למעוטי
שלא לזווג לה אחרת קודם שילוחיה למאי אי
לשחיטה הא בעיא שילוח אלא לשילוח רב
פפא אמר לצפריים (י) שהחליפו (כ) (בצפורי)
עבודה זרה דכתיב (ג) והיית חרם כמוהו
"כל מה שאתה מהייה הימנו כמוהו למאי
אי לשילוח לא אמרה תורה שלח לתקלה
אלא לשחיטה רבינא אמר הכא במאי
עסקינן בעוף שהרג את הנפש היכי דמי
(ד) אי דגמר דינא בר קמלא הוא אלא קודם
גמר דינא ולמאי אי לשילוח בעי לאתויי
לבי דינא וקיומו (ה) ובערת הרע מקרבך אלא
לשחיטה: עוף טמא רובץ על ביצי עוף
טהור: בשלמא עוף טמא רובץ על ביצי
טהור בעינן צפור וליכא אלא עוף טהור
רובץ על ביצי עוף טמא הא צפור הוא
כדאמר רב כהנא תקח לך ולא לכלביך
הכא נמי תקח לך ולא לכלביך והיכא איתמר דרב כהנא אהא דתניא
"אם טרפה חייב בשילוח אפרוחים טרפות פטור משילוח מנא הני מילי
אמר רב כהנא דאמר קרא תקח לך ולא לכלביך (ו) ולהקיש אם טרפה
לאפרוחים מה אפרוחים טרפות פטור משילוח אף אם טרפה נמי פטור מלשלח
אם

ולמאי ליה מינייהו איטריקי קרא לך דהא משלח פשיטא דשל עיר הנדחת לאו צר שילוח הוא דלא אמרה תורה שלח לתקלה דמנון
עיר הנדחת אסור ואם שילחה יהיו בני אדם ז'ין אותה לאחר זמן: אלף צהמות. אפילו יהיו צהמותיה היא ולא אכלי לה ויכול לשפרה
אחר שמיטה לא תימי מעיר הנדחת: רבא אמר. להכי אמי טהורות שלא יזווג לה אחרת שאם צא לידו מלועז אחר לאחר שיעבר
את זה לא יאמר הכהן הבא אחרת חוונה לחיה של מלועז ראשון דהכי משמע טהורות מכלל דאיכא אסורות ומאי ניהו הנשאר
דמלועז: ולמאי ציעית לה דמלועז: אי לשמיטה הא ציעיה שילוח. משום מלועז קמא ופשיטא דאסור: אלף לשילוח. ומיפוק ליה לשילוח
דמרויהו: רב פפא אמר. טהורות למעוטי צפריים שהחליפין ולקחן מן העובד כוכבים צדמי עבודה זרה שמכר לו: ולמאי קבעי לה
דמנעי קרא למיסקרה: אי לשילוח. פשיטא דאסור: צר קטולא הוא. ופשיטא דאינו ראוי לשלוח ולא לשמיטה דהא דינו צפקיילה: אלף
לשמיטה. דאי משום ובערת הרע הרי מצוער מן העולם הוא: אי רצי אליעזר מהייב לשלח. אע"פ שאין הציעים שלו הואיל ומנהגו
כך ששוכן על ציעים אחרים ועוף טהור הוא ולא זהו שקורין קוק"א: קורא זכר. אלף נקבה אפילו רצון מודו כדמפרש
בגמרא [ע"ג] טעמא דרבי אליעזר: אם טרפה. אמן של אפרוחים טרפה חייב לשלח אלף אפרוחים טרפות אינו חייב לשלח את האם:
א"כ

[א] [קדושין ו.ט.] (ב) [לעיל
קטו: וט"ז.] (ג) [לעיל
מז. וט"ז.] (ד) כריתות
כ. ע"ש קדושין ו.ט.
(ה) [לעיל קטו.] יומא ס':
קדושין ו.ט.] (ו) [הרשב"י
מוחק מינות בצבורי וכמז
ש"ל שהחליפו בעבודה זרה
דמיז וכי' וזכי ש"א
וכי' ממוס' ד"ה לפריס].
(ז) [קדושין מז. ע"ז נד:
תמורה ל"ג.] (ח) [לעיל
קל"ה: ט.] [ז"ל ולקח
ויכא צילקוט.] (י) [לפי
הרשב"י ז"ל שהטורים ס"ד
ואתי' מ"ד אי טרפה
הא כו'.] (י) [אמור
דמ"ז ד.] (י) [ויקרא יד:
א] [ויזכר וזכ' וזכ' דיער
שפחה וז' הממחיל קרא
זכר לית להו שיטתא לוקח
כסותא ועל כהןך שמיא
לעיל במשנה קל"ה: ועי'
בפרש"י דלעיל וקל"ה כ"ך
מיקון.] (י) [ז"ל דלפריס].
(ט) [מז"ל דרנ"א].

תורה אור השל"ם

- עפ"י שפיר ראנב"ה
שיניא ומיון לכלאי בה
תחנותי תטלל חיות
קרא ובענפיהו ידורין
צפרי שמיא וימנה ידורין
כל בשרא: דינאל ד' ט
ג' כל צפור טהרה
- האבלה דברים י' יא
- וזה אשר לא תאכלו
מהם והנשר והנכר
והקנינין: דברים י' יב
והזה בחזקו ולקח
לפשתה שתי צפריים
חיות טהרות וצ"ח א"ו
רשני תולעת יאבב:
ויקרא י' ד
וזה תביא ותעבה אל
ביתך וקייית חרם כפמה
שקץ תשקצגו ותעב
תועבתי בו חרם הוא:
דברים י' ז
והבניא והוא או
חלם תהלים והוא יומת
בי דבר קרה על י'
אלהיכם המוציא אתכם
מארץ מצרים והפך
מבית עבדי ללהייתן מן
הדרך אשר צוה י'
אלהיך ללכת בה ובערת
הרע מקרבך:
דברים י' ג
שלח תשלח את האם
ואת הבנים תקח לך
למען יטב לך והאירבה
ימים:
דברים כ' ב

הגהות הב"ח

(א) גמ' מכלל דאיכא דלאו
שחיות: (ב) שם ח"ש
מסיפא טהורות לאו מכלל
דאיכא: (ג) שם רב פפא
אמר לצפריים שהחליפין
בעבודה זרה ל"ל ומינה
צפריים נמחק: